

Південна Америка

Материк , куди я хочу потрапити

Положення материка і де він знаходиться.

- **Південна Америка** — континент, пересічений екватором, більшість якого лежить у Південній півкулі. Південна Америка розташована між Тихим і Атлантичним океанами. Вона стала з'єднана з Північною Америкою зовсім для формування Панамського перешийка.
- **Південна Америка** займає четверте місце площею, після Азії, Африки та Північної Америки. Вона займає п'яте місце за населенням, після Азії, Африки, Європи й Америки.
- **Анди**, порівняно молода і сейсмічно нестійка ланцюг гір, простирається вздовж західного кордону континенту; землі на сході від Анд займаються переважно тропічними лісами, великим басейном Ріки Амазонка.
- На півночі ріка Амазонка (друга за довжиною у світі) тече Схід зі схилів Анд до Атлантичного океану через безкраї вологі джунглі, що їх покривали більше третьої континенту.
- На півдні джунглі змінюються рівнинами Гран-Чако і Пампасами. Південна край континенту — Патагонія — є сухе, вітряне плато. Населення Південної Америки складається з нащадків європейців, і африканців, тубільних індіанських народностей. Більшість людей кажуть іспанською.

Природа материка.

- Більша частина Південної Америки лежить в екваторіальних і тропічних широтах, тобто в жаркому тепловому поясі. Отже, її поверхня дістає велику кількість сонячного тепла. Тому клімат материка дуже теплий, проте не такий спекотний, як в Африці чи Австралії. Лише на крайньому півдні, де відчутне холодне дихання Антарктиди, середня температура повітря невисока. Найспекотніше місце Південної Америки знаходиться в центральній частині материка на рівнині Гран-Чако, де зафіксовано майже + 49 0C. Найхолодніше – на південному сході, де стовпчик термометра опускався до –33 0C.

Південна Америка – найвологіший материк земної кулі.

- Над нею випадає вдвічі більше опадів, ніж над будь-яким іншим материком. Ця особливість клімату обумовлена циркуляцією повітряних мас. Над значною частиною материка панують вологі екваторіальні повітряні маси. при цьому велику роль відіграють південно-східні і північно-східні пасати, які «доставляють» вологі повітряні маси з Атлантичного океану. Найвологіше місце Південної Америки знаходиться на північно-західному узбережжі біля підніжжя Анд, де випадає 10 000 мм за рік.

- Амазонка — найповноводніша річка планети. У неї найбільший у світі водозбірний басейн (близько 7,2 млн км²), на території якого може розміститися майже вся Австралія. Уявлення про величезну масу води, що несе Амазонка, дає її глибина. У нижній течії вона становить понад 100 м. Щосекунди річка скидає в Атлантичний океан у 130 разів більше води, ніж Дніпро. Під час повені вона розливається на 80-100 км.
- Парана — друга за величиною річка Південної Америки, яку корінне населення називає «матір'ю моря». Каламутний слід річки помітний в Атлантиці на відстані 100—150 км від берега. За водністю Парана посідає шосте місце з-поміж найбільших річок планети. Парана прокладає свій шлях крізь міцні породи фундаменту платформи, тому для неї звичайними є пороги і водоспади. Мальовничий водоспад Ігуасу на притоці з такою самою назвою має висоту 72 м, розбивається на кілька сотень струменів і потоків.
- Озера материка зосереджені переважно на півдні Анд і мають льодовикове походження. В Центральних Андах на висоті 3 812 м розташоване найбільше високогірне озеро світу Тітікака, воно має тектонічне походження. Найбільше озеро Південної Америки — Маракайбо — виникло у западині земної кори на півночі материка, воно є найбільшим лагунним озером світу, оскільки має безпосередній зв'язок з морем.
- Незважаючи на значну висоту Анд, сучасне зледеніння не має тут великого поширення. Це пояснюється розташуванням гір переважно в екваторіальних і тропічних широтах. Снігова лінія розташована тут дуже високо — пересічно на висоті 4 500 м, а подекуди і на 6 500 м. Територія Південної Америки добре забезпечена підземними водами. Вони зосереджені в прогинах давньої платформи на низовинах[3]
- **Корисні копалини**
- Велику роль в економіці більшості країн Південної Америки відіграє гірничодобувна промисловість. Значну частину видобутої сировини переробляють на місці, водночас багато [залізної руди](#) і [бокситів](#) експортують в непереробленому вигляді. Частка внутрішнього споживання металів відносно невелика. Енергетична сировина, передусім нафта, забезпечує 80—90 % загальної вартості експорту сировини і палива, понад 90 % експорту гірничо-металургійної продукції забезпечують мідь, залізо, боксити, олово, свинець, цинк, срібло, вольфрам, молібден, стибій.

Населення Південної Америки і чим займаються.

- На етнічному рівні населення Південної Америки можна розділити на три типи: індіанці, білі і темношкірі. В таких країнах, як Колумбія, Еквадор, Парагвай та Венесуела в демографічному плані переважають метиси (нащадки міжрасових шлюбів іспанців і тубільного населення). Лише в двох країнах (Перу і Болівії) індіанці утворюють більшість. У Бразилії, Колумбії і Венесуелі проживає значна кількість населення африканського походження. В таких державах, як Аргентина, Уругвай, Чилі і Бразилія більшість населення має європейське походження, з них у перших двох більшість населення — нащадки вихідців з Іспанії та Італії. На півдні і південному сході Бразилії проживають нащадки португальців, німців, італійців та іспанців.
- Сьогодні близько 10 % бразильців (18 млн) мають німецьке походження. Крім того, Бразилія — країна Латинської Америки, де проживає найбільша кількість етнічних українців (1 млн).
- Найпоширенішими мовами Південної Америки є [португальська](#) та [іспанська](#)

- Південна Америка — материк, багатий на різноманітні корисні копалини, що зумовило розвиток промисловості. Населення займається переважно видобуванням нафти, залізної та мідної руд, золота і срібла, значну частину яких вивозять в інші країни (мал. 108). Частина корисних копалин проходить переробку на нафтопереробних та металургійних підприємствах. Усі великі річки Північної Америки люди використовують для судноплавства та рибальства. На річках побудовані гідроелектростанції. Велику кількість гідроелектростанцій побудовано на річці Парана (мал. 109). Завдяки сприятливим погодним умовам та родючим ґрунтам населення материка вирощує кукурудзу, пшеницю, рис, картоплю, сою, соняшник, бавовник, цукрову тростину, кавове дерево, дерево какао, банани. Населення Південної Америки займається розведенням корів, овець, свиней, коней, кіз. У горах розводять лам і альпак, з хутра яких виготовляють ковдри, одяг, пледи (мал. 110). На підприємствах харчової промисловості переробляють молоко, м'ясо, зерно, плоди кавового дерева та дерева какао. На прядильних фабриках з вовни виготовляють тканини. Природа Південної Америки змінена внаслідок господарської діяльності людини. Великої шкоди природі материка завдало видобування корисних копалин відкритим способом, знищення та розорювання тропічних лісів і саван. З метою збереження природи, рідкісних рослин і тварин у Південній Америці створено цілу низку природоохоронних територій.

Рослинний і тваринний світ

- **Зона екваторіальних лісів (сельва)** займає в Південній Америці величезні площі Амазонської низовини в області екваторіального кліматичного поясу. Під багаторусними екваторіальними лісами сформувалися червоно-жовті фералітні ґрунти. З рослинності тут поширені різні види пальм, сейба, хінне дерево, гевея, деревоподібні папороті та інші. Дерева в лісах оповиті ліанами й епіфітами, серед яких багато орхідей. У річках плаває гігантська рослина вікторія-регія, яка може витримувати вагу до 50 кг. В сельві живуть мавпи-ревуни, лінивці, тапіри, ягуари, мурахоїди; багато птахів й комах. В Амазонці і її притоках водиться хижа риба піранья, трапляється удав анаконда, який сягає 11 м в довжину.
- **Зона саван і рідколісся** розташовані в основному в субекваторіальному і частково тропічному кліматичному поясах. Савани займають Ориноцьку низовину, де їх називають льянос, а також внутрішні райони Бразильського плоскогір'я, де їх називають кампос. Ґрунти саван червоні фералітні й червоно-бурі. В саванах північної півкулі серед високих злаків ростуть поодинокі пальми й акації. В саванах Бразильського плоскогір'я трав'яний покрив складається з високих злаків і бобових. З дерев тут переважають мімози, деревоподібні кактуси, молочаї. В тваринному світі саван поширені варани, рівнинні тапіри, болотні олені, броненосці, трапляються мурахоїди, свині-пекарі; з хижаків — пума і ягуарунді.
- **Зона субтропічних степів (пампа)** розташована на південь від саван південної півкулі. Ґрунти в пампі сіро-коричневі. Ці ґрунти мають значний гумусовий горизонт (до 40 см) і дуже родючі. Для пампи характерні пампаський олень, пампаська кішка, лами. По берегах рік багато гризунів — нутрія, віскаша, а також броненосці. Природні ландшафти в пампі майже не збереглись: зручні землі розорані і зайняті посівами пшениці, кукурудзи тощо, сухі степи розділені на величезні загони для великої рогатої худоби.

- **Зона напівпустель помірного кліматичного поясу** переважає на території звуженої південної частини материка — Патагонії. Патагонія розташована в «дощовій тіні» Анд (в помірних широтах переважає західне перенесення, якому перешкоджають високі Анди). В умовах сухого континентального клімату на сірих і сіро-бурих ґрунтах формується фрагментарний рослинний покрив. Він представлений злаками й чагарниками. Ендемічними в тваринному світі Патагонії є скунс, магеланова собака (схожа на лисицю), страус Дарвіна (південний вид нанду). Трапляються пампаська кішка й броненосці, дрібні гризуни^[4].
- **Берегові пустелі та напівпустелі** простягаються вузькою смугою (від 5 до 28° пд. ш.) на західному узбережжі Південної Америки. Холодна Перуанська течія формує тут високу вологість повітря, через що береги оповиті туманами. Однак дощі можуть не випадати тут по 10 — 20 років. Повітря над Перуанською течією охолоджується і стає важким, а тому не піднімається вгору й не утворює дощових хмар. Найсухіша частина природної зони — берегова пустеля Атакама. На її переважно піщаній поверхні зрідка трапляються поодинокі посуhostійкі рослини, зокрема кактуси. Атакама піднімається схилами Анд до 3 000 м, де переходить у високогірну пустелю. На південь від берегових пустель на західному узбережжі материка і на островах Вогняна Земля поширені ліси помірного поясу, в яких з'являються хвойні дерева: чилійські кедри, кипариси та араукарії^[3].
- **Висотна поясність в Андах.** Ділянки Анд, що лежать на різних широтах, відрізняються за кількістю й складом висотних поясів. Найповніший спектр висотних поясів представлений в області екватора.
- Нижній пояс гір, який називають «жарка земля», простягається до висоти 1200—1500 м над рівнем моря. Його займають вологі екваторіальні ліси. Вище, до 2800 м, гірські вічнозелені ліси з деревоподібних папоротей, бамбуків, хінного дерева, кущів коки. Цей пояс називають «помірна земля». Тут температури протягом року коливаються від +15 до +20°C. На висоті від 2800 до 3800 метрів, в прохолодному кліматичному поясі, розміщений пояс низькорослих високогірних лісів — пояс криволісся.
- Водоспад Ігуасу
- Ще вище, до 4500 м, лежить пояс високогірних луґів — парамос. Хоча середньомісячні температури в цьому поясі додатні (+4...+8°C), але часто трапляються нічні заморозки. Рослинність парамосу своєрідна: високі складноцвіті рослини, кущові злаки, ділянки мохових боліт. Вище 4500 м розміщується пояс багаторічних снігів і льодовиків^[4].

Цікавий світ Південної Америки

- Туризм стає дедалі важливішим джерелом доходу для багатьох країн Південної Америки^{[10][11]}. Історичні пам'ятники, архітектурні та природні цікавинки, різноманітний асортимент продуктів харчування, строкатість культур, мальовничі міста й приголомшливі ландшафти щороку приваблюють в Південну Америку мільйони туристів. Деякі з найвідвідуваніших місць в регіоні: [Мачу-Пікчу](#), [Ріо-де-Жанейро](#), [Сальвадор](#), [Натал](#), [Буенос-Айрес](#), [Сан-Паулу](#), [Куско](#), [Картахена](#), тропічні ліси [Амазонії](#), водоспад [Анхель](#), [Галапагоські острови](#), [острів Маргарита](#), озеро [Тітікака](#) та регіон [Патагонія](#)^[12].
- Південноамериканські країни мають багаті традиції музики. Найвідоміші жанри: [кумбія](#) з Колумбії, [самба](#), [боса-нова](#) з Бразилії, [танго](#) з Аргентини та Уругваю. Також добре відомим є некомерційний народний жанр [Нуева Кансьон](#) — музичний напрям, що виник в Аргентині й Чилі та швидко поширився на решту країн Латинської Америки.
- Кожного року Карнавал у Ріо-де-Жанейро починається офіційно в п'ятницю. Цей яскравий парад шкіл [самби](#) належить до найбільших світових свят. Карнавал організується міністерством туризму міста спільно з Лігою Шкіл Самби, а також телекомпаніями, що транслюють подію.